

Carles Cardó

Carles Cardó.
Un clàssic del pensament.
Pòrtics de La Paraula Cristiana (1925-1936).
 Edició a cura de Lluís M. Moncunill, Fructuós Moncunill i Maria Martí, Institut d'Estudis Vallencs, Valls 2008.

Amb motiu del cinquantenari de la mort de Carles Cardó i Sanjoan, l'Institut d'Estudis Vallencs (IEV) va publicar l'any passat un volum amb tots els editorials (anomenats «pòrtics» i redactats per ell), de la revista mensual *La Paraula Cristiana*, que va sortir a Barcelona de l'any 1925 (gener) fins a l'any 1936 (juny), en què la guerra civil l'estroncà. En total, van ser 138 números. El volum, de 460 pàgines, va precedir d'un pròleg del president del IEV i una detallada i il·lustrativa «Presentació» dels curadors. El clouen un índex onomàstic, un

d'abreviacions dels llibres de la Bíblia i el sumari.

Nosaltres ressenyem ací, dins *LLENGUA NACIONAL*, aquest llibre pel seu interès literàrio-lingüístic. Com és sabut, Carles Cardó és un notable escriptor català del segle xx, especialment com a assagista. Com diu la *Gran enciclopèdia catalana*, és un «elegant estilista». Pensador, apologeta, periodista, traductor, poeta, etc., va posar les seves qualitats al servei del catolicisme i de Catalunya. Per tant, ha estat, en principi, una bona iniciativa, aquesta del IEV, de posar a disposició del públic, en un sol volum, una part de la producció cardoniana que havia quedat dispersa. Ara bé, el mateix autor ja havia publicat en vida una selecció d'aquells pòrtics (en total, 60), amb el títol de *La nit transparent*, selecció editada l'any 1935 i reeditada en 1957 (encara vivent l'autor) i 1989 (en aquest cas, edició pòstuma).

La publicació del volum que comentem podria ajudar, en teoria, a fer una tasca que no sabem que s'hagi dut a terme i que seria convenient: l'estudi aprofundit de l'estil de Carles Cardó. A títol de suggeriment, es podria estudiar el seu vocabulari, molt ric; les seves metàfores, escaients i oportunitatament col·locades; la seva adjectivació, molt precisa; l'ús oportú, dins una sintaxi complexa i variada, de sintagmes coordinats (sovint, tres), que donen sensació de completesa i plenitud; l'ús freqüent, al final dels paràgrafs, d'una «frase lapidària», podríem dir, que ve a culminar les idees anteriors; etc.

Pel que fa als criteris d'edició, creiem que podrien haver

estat més encertats. Concretament, creiem que s'hauria d'haver fet una edició crítica. Així, els «pòrtics» recollits posteriorment en llibre, haurien d'haver estat reproduïts tal com van sortir en tal llibre, ja que van sortir, certament, revisats per l'autor mateix o bé per algun corrector de la confiança de l'autor; les variants respecte al text de *La Paraula Cristiana* haurien de ser advertides en notes.

Quant als textos que no havien estat recollits en cap llibre, s'haurien d'haver transcrit fidelment i, davant errates, errors o dubtes, corregir-ho bo i advertint-ho en nota; també hauria estat útil anotar-hi les formes incorrectes que probablement l'autor hauria canviat, a proposta d'algun corrector o editor, en una versió definitiva. Que això no s'ha fet prou bé, ho demostren casos com els següents: «conseqüència inal·ludible» (p. 264, per *conseqüència ineludible*), «perceptuat» (p. 281, per *preceptuat*), «exhuberàncies» (p. 329, per *exuberàncies*), «aberració literària» (p. 404, per *aberració luterana*), «encertàvem el tema» (p. 422, per *encetàvem el tema*), «qui el subsisteix és l'Estat» (p. 434, per *qui el substitueix és l'Estat*), etc. Un exemple d'ús d'una forma incorrecta que l'autor mateix va corregir és l'adjectiu «blincadís» (p. 171, que ell mateix canvia, posteriorment, per *vincladís*).

Tant en els textos publicats solament en forma d'article, com en els publicats després en forma de llibre, potser hauria valgut més no actualitzar-hi l'ortografia, com els curadors ja van decidir en l'ús de les majúscules.

Actualitzant algunes coses sí i unes altres no, queden uns textos híbrids o anacrònics. En tot cas, creiem que no s'hauria d'haver canviat el sistema d'ús dels guionets en els mots compostos, ja que, en un autor tan lògic i racional com Cardó, l'ús d'un sistema més aviat arbitrari (com és el propugnat en 1996, lamentablement, per l'Institut d'Estudis Catalans) no hi escau.

Pel que fa a les anotacions dels curadors, reconeixem la utilitat de les referències bíbliques. Ara bé, hi falta un detall: distingir les que es refereixen a citacions literals i les que es refereixen a citacions no literals. La distinció s'obté fent precedir aquestes últimes amb l'abreviatura «cf.». També, algun cop, es fa referència al Primer llibre de les Cròniques en lloc de fer-la a la Primera carta als Corintis. Quant a les altres anotacions, igualment reconeixem que són útils i valuoses, si bé algunes vegades han estat redactades deficientment (p.e., reduint-hi la forma *com a a com*, defecte freqüent). D'altra banda, més d'un cop hom cita una traducció castellana de les *Confessions* de sant Agustí quan en tenim bones versions catalanes (una, per exemple, feta pel canonge Llovera, contemporani i col·lega del Dr. Cardó).

Resumint: el llibre que ens ha ofert el IEV serveix per a conèixer millor aquest «clàssic del pensament» que és Carles Cardó, però no ofereix prou garanties per a fer estudis literàrio-lingüístics sobre l'elegant estilista que fou aquest vallenc il·lustre, influent canonge barceloní i fidel patriota català. ♦

JOSEP RUAIX I VINYET

Gràcies a PICAP, SL tenim al mercat un interessant disc compacte anomenat *Història de Catalunya amb cançons 2.0*, que amb onze cançons va contant diferents passatges de la història de Catalunya. Els textos han estat seleccionats i elaborats per Joan Vilamala i la producció musical va a càrrec de Toni Xuclà. Hi ha encara una cançó que fa de pròleg «Som la Katalana Tribu» amb text de Víctor Alexandre i muntatge de Pere Planella i Roger Cònsul, amb interpretació de cinc actrius que participen en l'espectacle. Tota la segona part ens agrada més que la primera.

Us animem a comprar-lo. Per a més informació, podeu anar a la pàgina d'internet www.picap.cat.